

Príbeh zvonov II. z Turčianskej Štiavničky

V piatok **23. mája 2014** popoludní ožilo priestranstvo pred obecnou zvonnicou v Turčianskej Štiavničke divákmi a návštevníkmi podujatia, ktorého organizátorom je TKS v Martine – pred zrakom a sluchom divákov sa začal odvíjať príbeh zvonov z Turčianskej Štiavničky. Na túto udalosť sa pripravovala obec už dlhší čas. Starosta obce, Peter Očka, zorganizoval niekoľko brigád na úpravu a opravu zvonice, na úpravu okolia. A keďže pripravovanému programu prišlo aj počasie – celé podujatie sa uskutočnilo pred zvonnicou. Táto malebná, murovaná zvonica stojí uprostred „starej,, časti dediny. Pravdepodobne bola postavená v 1. polovici 19. storočia ako dvojpodlažná stavba na štvorcovom pôdoryse. Stavebnými úpravami v roku 1932 nadobudla dnešný vzhľad. Odvtedy má tri podlažia, pričom posledné prevýšené je otvorené až do krovu. Je zakončená trojstupňovou ihlanovou strechou s cibul’ou a krížom (predtým bola zakončená ľahkou lucernou). Na veži tejto zvonice visia tri štiavnické zvony, ale to už vstupujeme do Príbehu zvonov II. z Turčianskej Štiavničky...

Do ďaleka sa rozliehal hlas zvonov a tóny sprievodných piesní. Na úvod programu vystúpil domáci spevokol a potom sa už diváci mohli dozvedieť o vzácnej histórii svojich zvonov. Zaujal najmä príbeh takzvaného Okoličaniovského zvona. Tento neskorobarokový zvon odliat či preliat v roku 1753 Michael Palisch, člen známej lejárkej rodiny z blízkej Kremnice. Štiavnickým evanjelikom ho venovala urodzená pani Zuzana Okoličaniová, čo dosvedčuje aj latinský nápis na zvone, ktorý v preklade znamená: *Zo zvonoviny urodzenej pani Zuzany*

Okoličaniovej preliat Michal Palisch z Kremnice v roku 1753. Treba podotknúť, že rody Révaiovcov a Okoličaniovcov boli spriaznené.

A kde všade sa dajú nájsť zvonky? Pred tridsiatimi rokmi jeden taký našli v kontajneri pri révaiovskom kaštieli. Istý dobrodinec ho zachránil pred zničením a predal ho obci za symbolickú cenu. Jeho identifikácia, resp. pôvod je dosť nejasný. Autori programu a dokumentovania zvonov predpokladali, že ide o zvon z kaplnky kaštieľa. Po získaní informácie od pamätníka sa priklonili k názoru, že je to jeden zo zvonov – umieračikov z miestneho cintorína. Vraj sa tam v nedávnej minulosti na drevenom podstavci nachádzali až dva zvonky, na ktorých sa zvonilo pri pohreboch. V súčasnosti zvon čaká na prinavrátenie do pôvodného stavu, pretože bol kedysi neodborne nalakovaný.

Zaujímavosťou programu v Turčianskej Štiavničke bolo aj spoločné pripomenutie si jednej smutnej udalosti: najsmutnejšie v dejinách Štiavničky zvonili obecné zvonky začiatkom októbra 1959, a to od 4. 10. 1959 až do dňa pohrebu /včítane/. V onen tragický deň lokomotíva smerujúca do Martina vzala život viacerým Štiavničanom. Zrážku s autobusom prímestskej dopravy neprežilo spolu 15 ľudí. Do niektorých rodín sa mama i otec už nevrátili. Ich deti zrazu osireli. Mnohí ďalší občania Štiavničky boli ťažšie či ľahšie zranení. A tak aj v programe zaznel zvon – umieračik, pri ktorého hlase si všetci spoločne uctili ich večnú pamiatku minútou ticha.

Podujatie sa mohlo uskutočniť vďaka finančnej pomoci z grantu MK SR na rok 2014, o ktorý požiadalo Turčianske kultúrne stredisko v Martine a tiež za láskavého príspevnia obcí a sponzorov.

Pripravil:

Adam Kmet'

Metodik pre ZUČ: neprofesionálne výtvarníctvo

Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Divadelná 5

036 01 Martin

Mobil: 0917 494 708

Email: kmet.adamtk@gmail.com

Web: www.tks.sk